

Zespół Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących w Sułkowicach

rok szk. 2020/21

scenariusz lekcji z wykorzystaniem TIK

autor: **Katarzyna Makuch**

przedmiot: **biologia(zakres rozszerzony)**

klasa: II technikum żywienia i organizacji usług gastronomicznych (szkoła ponadgimnazjalna)

temat: Organy wegetatywne roślin – budowa i funkcje liścia.

czas: 1 godz. lekcyjna

Cele lekcji:

Wiadomości: Uczeń potrafi:

- wymienić podstawowe funkcje liści
- definiować pojęcia: ulistnienie, nerwacja
- charakteryzować typy ulistnienia oraz nerwacji i liści
- podać przykłady liści pojedynczych i złożonych o różnych kształtach blaszek liściowych
- omówić budowę morfologiczną i anatomiczną liści
- przedstawić przykłady modyfikacji budowy liści w zależności od pełnionej funkcji

Umiejętności: Uczeń potrafi:

- porównać budowę liścia rośliny nagonasiennej z budową liścia rośliny okrytonasiennej
- uzasadnić budowę anatomiczną liścia w zależności od przystosowań do pełnionych funkcji i czynników środowiska

Postawy: Uczeń potrafi

- dostrzec zależność elementów przyrody od otoczenia i ocenić skutki działalności człowieka na przyrodę

(P.P. IV.6.2, IV.6.3, IV.6.4)

Formy pracy stosowane na zajęciach:

praca indywidualna - analiza treści prezentowanych przez nauczyciela, praca w parach (grupach), uzupełnianie karty pracy

Metody stosowane na zajęciach:

obserwacja, pogadanka połączona z prezentacją, prezentacja filmów i animacji

Materiały multimedialne:

- multiteka wydawnictwa Nowa Era (różnorodność roślin)
- <https://epodreczniki.pl/a/przeczytaj/DZlzxL22P>
- <https://epodreczniki.pl/a/przeczytaj/D15AA3E3H>
- <https://epodreczniki.pl/a/animacja/DxwWlqqtJ>
- <https://epodreczniki.pl/a/lisc/DkJP9gGN2>

Środki dydaktyczne:

rzutnik, laptop, karta pracy, żywe okazy liści przyniesione przez uczniów i nauczyciela

Przebieg zajęć:

Czas	Czynności nauczyciela	Czynności uczniów
FAZA ORGANIZACYJNA		
2'	sprawdza obecność i zapisuje temat podaje cele lekcji	przygotowują się do lekcji
FAZA WPROWADZAJĄCA		
2'	Nawiązuje do tematu lekcji poprzedniej, prosi uczniów o wymienienie różnych modyfikacji łądygi w zależności od pełnionej funkcji Prosi uczniów o wskazanie głównej funkcji łądygi oraz określenie w jaki sposób łądyga łączy tę funkcję z liśćmi Prosi dyżurnego o rozdanie kart pracy do bieżącej lekcji (w przypadku nauki zdalnej uczniowie otrzymują przed lekcją plik z kartą pracy do	wskazani uczniowie czytają po kolei zapisane na poprzedniej lekcji modyfikacje prowadzą dyskusję z nauczycielem dyżurny rozdaje karty pracy

	wydrukowania lub przepisania przed lekcją)	
FAZA REALIZACYJNA		
7'	<p>Nauczyciel prosi uczniów o obejrzenie krótkiej animacji prezentującej budowę zewnętrzną liścia (Multiteka wydawnictwa Nowa Era – różnorodność roślin, budowa zewnętrzna liścia), oraz o zwrócenie uwagi na przystosowania w tej budowie liścia do fotosyntezy</p> <p>Nauczyciel pyta uczniów jaka zatem jest podstawowa funkcja liścia oraz prezentuje film przedstawiający ogólnie budowę i funkcje liści (Multiteka wydawnictwa Nowa Era – różnorodność roślin, budowa i funkcje liści)</p>	Uczniowie oglądają prezentację a następnie odpowiadają jakie są przystosowania w budowie zewnętrznej liścia do efektywności procesu fotosyntezy, uzupełniają kartę pracy (1,2)
8'	<p>Nauczyciel prezentuje różnorodność liści w oparciu o materiał z epodręcznika (https://epodreczniki.pl/a/przeczytaj/DZlzxL22P)</p> <p>Prosi uczniów o dokonanie obserwacji przyniesionych przez siebie liści i w odpowiednim miejscu prezentacji określenie rodzaju unerwienia tych liści w swojej karcie pracy</p> <p>Nauczyciel w oparciu o materiał z epodręcznika (https://epodreczniki.pl/a/przeczytaj/D15AA3E3H) prezentuje różne rodzaje kształtu blaszek liściowych i prosi uczniów o zapisanie kształtu blaszki przyniesionego przez siebie liścia</p> <p>Prosi wybranych uczniów o zaprezentowanie wyników swoich obserwacji</p>	<p>Uzupełniają kartę pracy w oparciu o prezentowany materiał (3)</p> <p>dokonują obserwacji liści, wykonują rysunek na karcie pracy (3)</p>
8'	<p>W oparciu o ten sam materiał z epodręcznika (https://epodreczniki.pl/a/przeczytaj/D15AA3E3H) nauczyciel przechodzi do omówienia budowy anatomicznej liścia rośliny okrytonasiennej i nagonasiennej zaznaczając przy każdym elemencie przystosowanie do pełnionej funkcji liścia</p> <p>Po zakończonej prezentacji prowadzi z uczniami podsumowującą pogadankę. Przykładowe</p>	<p>Uzupełniają kartę pracy oparciu o prezentowany materiał (4,5)</p> <p>Odpowiadają na pytania</p>

	<p>pytania:</p> <p>Jaką funkcję pełni kutykula, jaka będzie jej grubość u różnych roślin w zależności od dostępności w wody w środowisku, w którym żyją?</p> <p>Jaka jest funkcja miękiszu asymilacyjnego, co go wyróżnia? Z czego wynika różnica w budowie i umiejscowieniu miękiszu palisadowego i gąbczastego?</p> <p>Dlaczego aparaty szparkowe większości roślin są rozmieszczone w skórcie dolnej liścia? Gdzie będą w liściach pływających?</p> <p>Jak w budowie morfologicznej liścia przejawia się obecność wiązek przewodzących? Jaką pełnią funkcję?</p>	nauczyciela
3'	<p>Prezentuje krótką animację przedstawiającą porównanie budowy liści roślin okrytonasiennych i nagonasiennych (https://epodreczniki.pl/a/animacja/DxwWlqqtJ)</p>	Na podstawie filmu uzupełniają tabelę w karcie pracy (6)
8'	<p>Nauczyciel rozdaje uczniom dobranym w pary przyniesione przez siebie liście (liścienie fasoli, cebulę, aloes, grubosz, ciernie kaktusa, wąsy czepne groszku i in.)</p> <p>Nauczyciel podsumowuje informacje na temat różnych modyfikacji liści w zależności od pełnionych funkcji. Posługuje się w tym celu prezentacją przyniesionych liści oraz materiałem z epodręcznika cz. 4 (https://epodreczniki.pl/a/lisc/DkJP9gGN2)</p>	Uczniowie próbują sami określić funkcję liścia o odpowiedniej modyfikacji. Kolejno przedstawiają wnioski swoich obserwacji
FAZA PODSUMOWUJĄCA		
7'	<p>Nauczyciel krótko podsumowuje wnioski z dzisiejszej pracy uczniów, prosi aby uczniowie w parach w których obserwowali liście przygotowali podpisane imieniem i nazwiskiem karteczki</p>	przygotowują karteczki

	<p>następnie rozdaje w formie rozsypanek lub prezentuje na ekranie ćwiczenie, w którym uczniowie mają dopasować funkcje i przystosowania liści do odpowiednich przykładów i rodzajów liści</p> <p>nauczyciel zbiera karty pracy (mogą one posłużyć do oceny pracy uczniów w czasie lekcji z uwzględnieniem wykonanego przez pary ćwiczenia i faktu czy uczeń miał potrzebne do lekcji przyniesione liście)</p> <p>podsumowuje lekcję i prosi aby uczniowie ocenili anonimowo na karteczkach o ile % ich wiedza na temat liści na tej lekcji została pogłębiona oraz podali ewentualne uwagi czy pytania do lekcji (w czasie nauki zdalnej nauczyciel może w tym celu udostępnić tablicę , na której uczniowie nie podpisując się zapiszą te informacje)</p>	<p>rozwiązują ćwiczenie i oddają kartki z odpowiedziami (w przypadku nauki zdalnej uczniowie mogą tę pracę wykonać indywidualnie i odesłać odpowiedzi w odpowiednio przygotowanym zadaniu)</p> <p>porządkują stanowiska pracy</p> <p>oddają karty pracy nauczycielowi,</p>
--	---	--

KARTA PRACY

Temat : Organy wegetatywne roślin – budowa i funkcje liścia.

1. Podstawowa funkcja liści:

.....

2. Przystosowanie do procesu fotosyntezy w budowie morfologicznej liścia:

blaszka liściowa: .....

.....

ogonek liściowy: .....

3. Przeprowadź obserwację przyniesionego liścia, wykonaj schematyczny rysunek przedstawiający kształt blaszki liściowej i przebieg wiązek przewodzących

Rys.

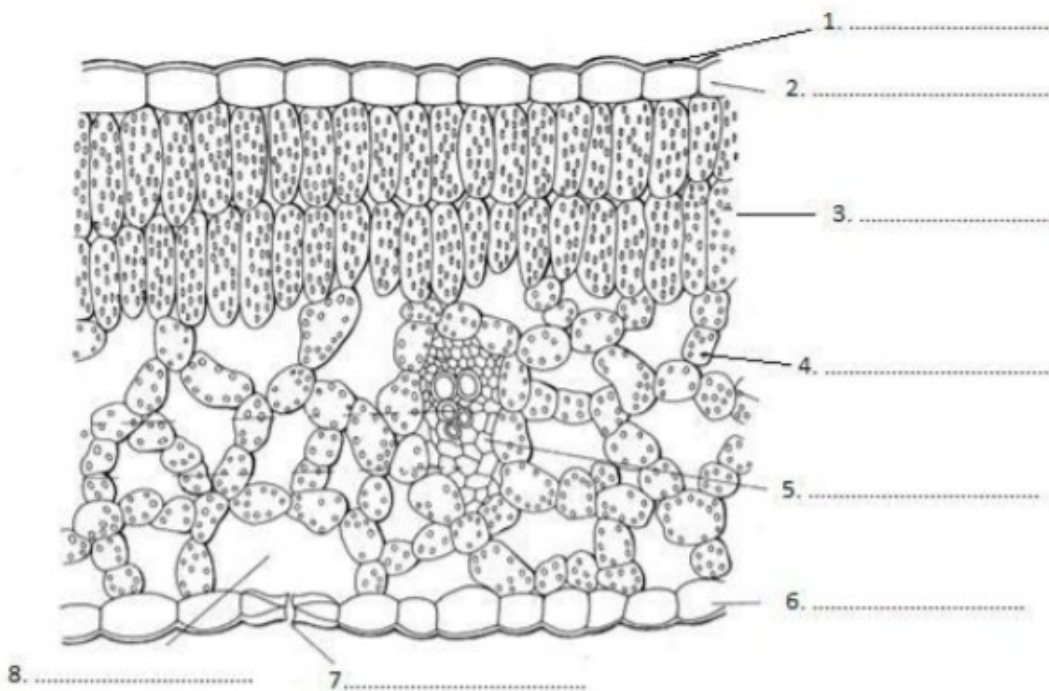
Określ:

Kształt blaszki liściowej .....

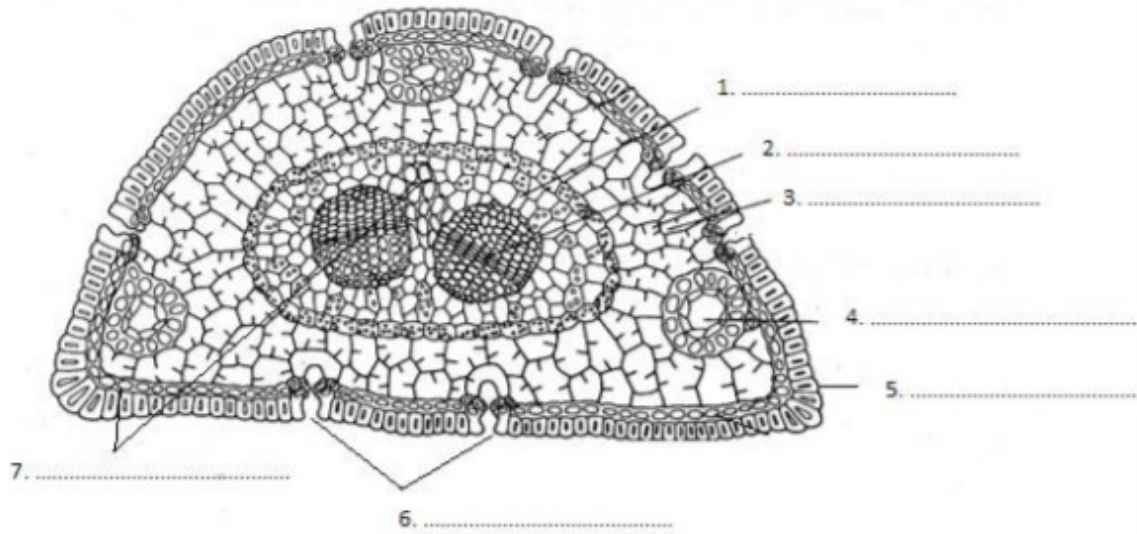
Typ nerwacji liścia: .....

4. Podczas prezentacji nauczyciela dokonaj opisu poszczególnych elementów budowy anatomicznej liści:

liść rośliny .....

liść rośliny .....

5. Wymień przystosowania w budowie anatomicznej do:

Ograniczania transpiracji .....

.....

Wymiany gazowej .....

.....

Fotosyntezy .....

.....

Przewodzenia produktów fotosyntezy

.....

6. Uzupełnij tabelę w oparciu o informacje z animacji.

Cecha liścia	Rośliny okrytonasienne	Rośliny nagonasienne
Kształt blaszki liściowej		
Wielkość powierzchni asymilacyjnej blaszki		

liściowej		
Podział blaszki na część dolną i górną		
Rodzaj występującego miękiszu asymilacyjnego		
Rozmieszczenie aparatów szparkowych		

ROZSYPANKA (do rozcięcia, ewentualnie pozamieniania miejscami poszczególnych komórek do zaprezentowania na ekranie)

Modyfikacja liścia	Funkcja/przystosowanie	Przykład rośliny
1. Liście spichrzowe	D. Pełnią funkcje zapasowe, zawierają dużo miękiszu spichrzowego, są grube mięsiste, często ułożone warstwowo	a) cebula, tulipan
2. Liście gromadzące wodę	A. Są przystosowaniem do życia w środowisku suchym, gdzie występują okresowe niedobory wody, posiadają silnie rozwinięty miękisz wodonośny	c) aloes, grubosz
3. Liście pułapkowe	E. Służą do wabienia i trawienia drobnych zwierząt, posiadają liczne gruczoły wydzielające enzymy trawiące i często specyficzny zapach	b) rosziczka, muchotłówka,
4. Ciernie liściowe	C. Zredukowane liście występujące u roślin żyjących w suchym klimacie, przystosowanie do ograniczonej transpiracji, mogą też chronić przed	e) kaktus, wilczomlec

	roślinożercami	
5. Wąsy liściowe	B. Ułatwiają wspinanie się rośliny na podporę	d) groszek, wyka
6. liściaki	F. Ogonki liściowe przejmujące funkcje asymilacyjne przekształconych w innym celu blaszek liściowych	f) dzbanecznik